הגדה של פסח

קבוצת "עינות", רמת-דוד / תש"ט

1949

קומי לך, רעיתי, יפתי

ולכי לך,

כי הנה הסתיו עבר,

הגשם חלף הלך לו;

הנצנים נראו בארץ

עת הזמיר הגיע

וקול התור נשמע

בארצנו

התאנה חנטה פגיה

והגפנים סמדר

נתנו ריח –

קומי לך ועיתי, יפתי

ולכי לך.

החגים

מתרוממים מעל המישור של ימי החול כמו ההרים מתרוממים מעל המישור של האדמה. וכל הר גבוה, וכל הגבוה מחברו, מעיד על שנויים וזעזועים, שהתחוללו מתחת להר זה בכמה זמנים עתיקים ושהצטברו בזה אחר זה ומאז הרימו שטח ידוע מן המישור והגביהו אותו למעלה. וכך גם כל חג מעיד על זעזועים עמוקים שהתחוללו מתחת קרקע האומה.

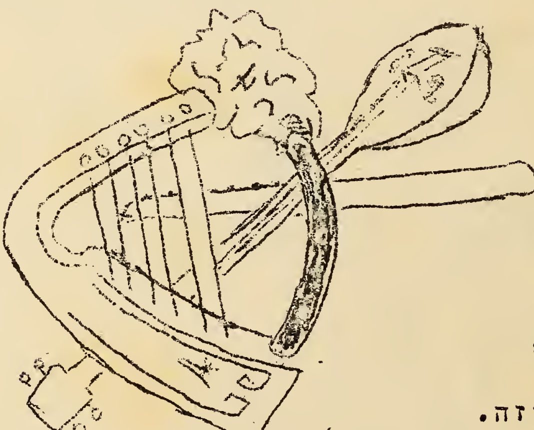
[illegible]

החדש הזה

הוא לכם ראש חודסים, ראסון לכל חדסי הסנה,
חדס האביב. ובחדס האביב, בארבעה עסר בו,
פסח הוא. חג המצות, זמן חרותנו, זכר
ליציאת מצרים.

בעצם היום הזה יצאו בני יסראל ממצרים,
היום היו לעם. נסירה ונהללה לכבוד היום הזה.

נשירה ונהללה

לכבוד היום הזה.

וסיר הסער התחולל –

חי לעד עם יסראל;

בנה יבנה וייבנה –

תאיר לו סמס גאולה.

נסירה ונהללה

לכבוד היום הזה.

זכור

את היום הזה
אסר יצאתם ממצרים
מבית עבדים.

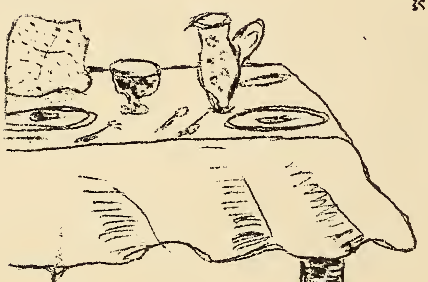
הגיעו מועדים וזמנים
לחגים לשמחה
ולזכר ביציאת מצרים

הא לחמא עניא

די אכלו אבהתנא

בארעא דמצרים.

כל דכפין ייתי ויכול

כל דצריך ייתי ויפסח

השתא בארעא דישראל
בני חורין!

מה נשתנה

הלילה הזה מכל הלילות? שבכל הלילות אנו אוכלים חמץ ומצה – הלילה הזה כלו מצה?

מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות? שבכל הלילות אנו אוכלים, הורים לחוד וילדים לחוד, הלילה הזה כלנו מסבין – אבות ובנים ליד שלחן אחד.

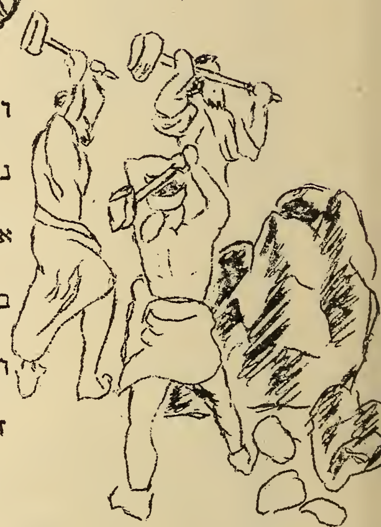
מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות? שבכל
הלילות אנו מספרים ספורי שעבוד וגאולה;
הלילה הזה אנו מספרים רק בגאולה?

מה נשתנה הלילה הזה? שבכל הלילות אנו
מספרים בנידחנו וגלויותינו והלילה הזה
אנו מספרים בקבוץ גלויות, קוממיות ועצמאות?

עבדים

היינו לפרעה במצרים

ויוציאנו ה' אלהינו משם ביד חזקה וזרוע נטויה. ואילו לא הוציא הקדוש-ברוך-הוא את אבותינו ממצרים הרי אנו ובנינו ובני בנינו משעבדים היינו לפרעה במצרים.

ואפילו כלנו חכמים, כלנו נבונים, כלנו זקנים, כלנו יודעים את התורה -

מצוה עלינו לספר ביציאת מצרים.

וכל המרבה לספר ביציאת מצרים -

הרי זה משובח.

שירה:

עבדים היינו

השתא בני חורין.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

והיא שעמדה לאבותינו ולנו -

שלא אחד בלבד עמד עלינו לכלותנו.

אלא שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותנו

והקדוש-ברוך-הוא מצילנו מידם.

ויבוא

יוסף ויגד לפרעה ויאמר:

אבי ואחי באו מארץ כנען והנה הם בארץ
גושן. רועי צאן עבדיך לגור בארץ באנו,
כי אין מרעה לצאן אשר לעבדיך. כי כבד
הרעב בארץ כנען.

ויקם

מלך חדש על מצרים
ויאמר אל עמו:

הנה הם בני ישראל עם רב ועצום ממנו.
הבה נתחכמה לו - פן ירבה.

ויגדל משה ויצא אל אחיו וירא בסבלותם.
וירא איש מצרי מכה איש עברי מאחיו, ויך את המצרי
ויטמנהו בחול. ויצא ביום השני וירא שני אנשים
עברים נצים. ויאמר לרשע: "למה תכה רעך"?
ויאמר: "מי שמך לאיש שר ושופט עלינו? הלהרגני
אתה אומר כאשר הרגת את המצרי"?
וירא משה ויברח וישב בארץ מדין.

ומשה היה רועה את צאן יתרו
וינהג את הצאן אחר המדבר.

כשהיה משה רועה את הצאן במדבר –
ברח גדי מן העדר. רץ אחריו עד
שבא לברכה של מים ועמד לשתות.

אמר משה: אני לא ידעתי כי צמא
אתה ועכשיו ודאי עיפת.

הרכיבו על כתפו והיה מהלך.

אמר הקדוש-ברוך-הוא: יש לך רחמים
לנהוג צאנו של בשר ודם;

אתה תרעה צאני ישראל.

לך בוא מצרימה ובאת אל הנענים והאומללים,
אל כל הנאנחים והנדכאים, ואמרת אליהם כי
עבדים הם – והם לא יבינו; ואמרת אליהם כי
אומללים הם – והם לא ידעו; וכי גדול ענים
וגדולים מכאוביהם ונורא לחצם – והם לא יאמינו

ופקחת את עיניהם בחוזק-יד

על כל ענים

ועל כל לחצם

וגאלת אותם.

ימשך אחריך מקרב אחיך
אשר לא ידעת
ואשר לא ידעוך עוד
ומקרב כל העם מסביב
אשר רע ומר להם

והיית לאב המון אדם
ולראש שבטיו

ועשית מן התולעים אדם
ומן האדם עם
ומעפרות חול ארץ.

שיחה: האמנתי כי אדבר
אני עניתי מאד.

בצאת ישראל ממצרים

בית יעקב מעם לועז,

היתה יהודה לקדשו,

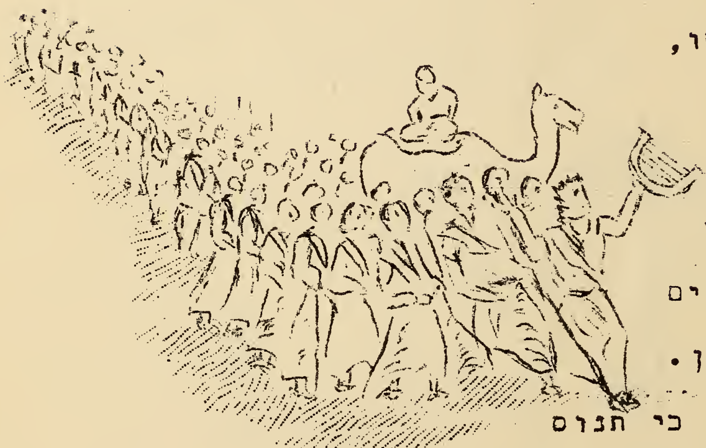
ישראל ממשלותיו.

הים ראה וינס

הירדן יסב לאחור

ההרים רקדו כאילים

גבעות – כבני צאן.

מה לך הים כי תנוס

הירדן תסב לאחור,

ההרים תרקדו כאילים

גבעות – כבני צאן?

מלפני אדון חולי ארץ

מלפני אלוה יעקב

ההופכי הצור אגם–מים

חלמיש – למעינו מים.

ויהי בשלח פרעה את העם
ויהפך לבו ולבב עבדיו אל העם ויאמרו:
מה זאת עשינו כי שלחנו את בני ישראל
מעבדנו?
וירדפו מצרים אחריהם וישיגום חונים
על הים. ויבואו בני ישראל בתוך הים
ויעברו בתוך הים ביבשה.
וירדפו מצרים אחריהם, כל סוס פרעה
ופרשיו, אל תוך הים. וישב הים לאיתנו
ומצרים נסים לקראתו.

אז ישיר משה ובני ישראל:
אשירה לה'
כי גאה גאה
סוס ורוכבו
רמה
בים.

ותען להם מרים:
שירו לה'
כי גאה גאה
סוס ורוכבו
רמה בים

שירה: אשירה לה'

בשעה שיצאו בני ישראל ממצרים למה היו דומים? ליונה שברחה מן הנץ ונכנסה לנקיק הסלע ומצאה שם נחש מקנן. אם תכנס לפנים הרי הנחש נושך בה, תחזור לאחוריה- הרי הנץ עומד בחוץ לתפסה. מה עשתה היונה? התחילה צווחת ומטפחת באגפיה, כדי שישמע בעל השובך ויבוא ויצילה.

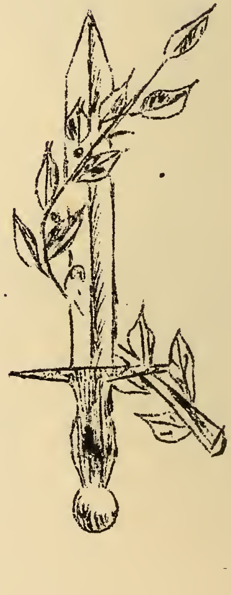
כך ישראל היו דומים על הים. לירד לים לא היו יכולים, שעדין לא נקרע להם הים; לחזור לאחוריהם לא היו יכולים, שכבר פרעה הקריב. מה עשו? "וייראו מאד ויצעקו בני ישראל אל ה'"- מיד,"ויושע ה' ביום ההוא"

שירה: הפרב

אתם יוצאים בחדש האביב
אל ארץ זבת חלב ודבש

ולא תם החזון -

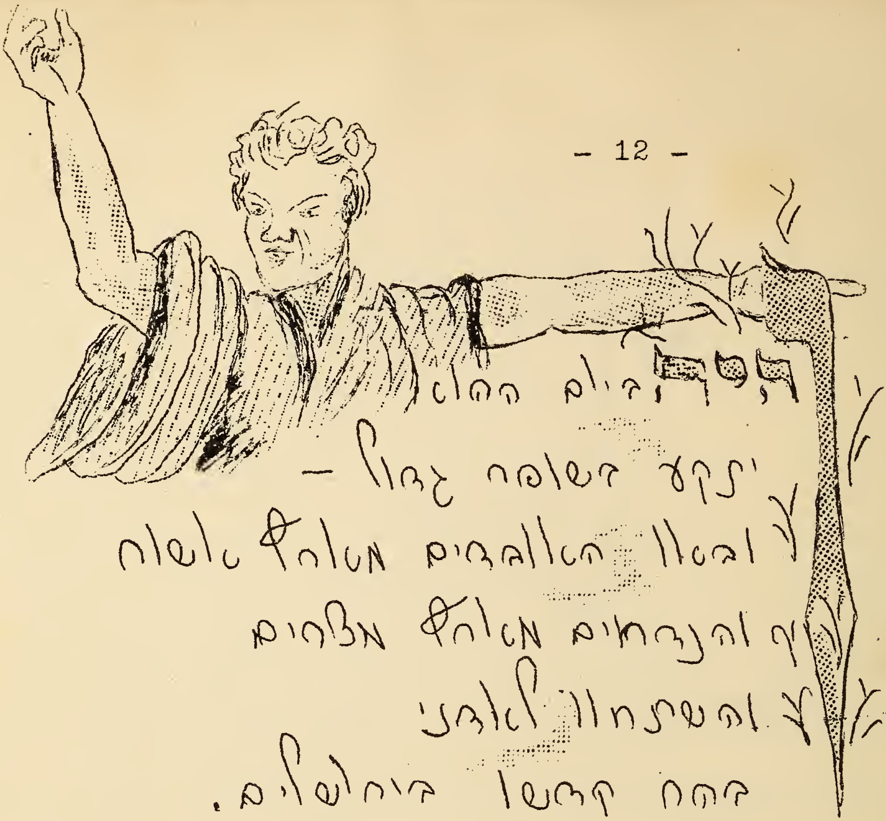
כי רבו בנים ובנות
בישראל, ממשיכי הגבורה,
אשר קדשו שם ישראל וילחמו
על כבוד ישראל ובנפלם צוו
לנו את האמונה בעם ישראל
ובחזון גאולתו.

שפוך

חמתך על הגויים אשר לא ידעוך
ועל הממלכות אשר בשמך לא קראו -
כי אכל את יעקב ואת נוהו השמו.
שפוך עליהם זעמך
וחרון אפך ישיגם.
תרדפם בארץ והשמידם מתחת שמי
אדני.

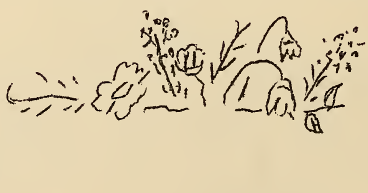

בכל דור ודור חיב אדם לראות את עצמו כאלו הוא יצא ממצרים. שנאמר: "והגדת לבנך ביום ההוא לאמור":

לא את אבותינו בלבד גאל

אלא אף אותנו גאל עמהם.

מי זאת

הנשקפה כמו-שחר

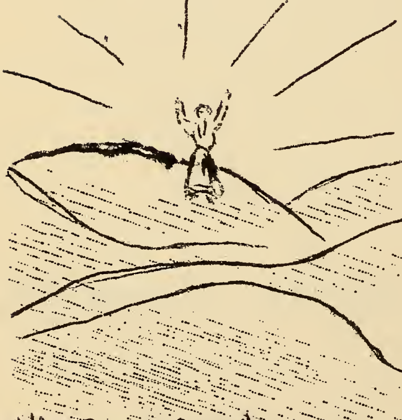
יפה כלבנה

ברה כחמה

אימה כנדגלות!

נרד וכרכום צץ בגני – קמשון ימל וקמל

ועלי יבלי נחלים ההדס הנץ וגמל.

ותרועת השופר נפלה ביעקב

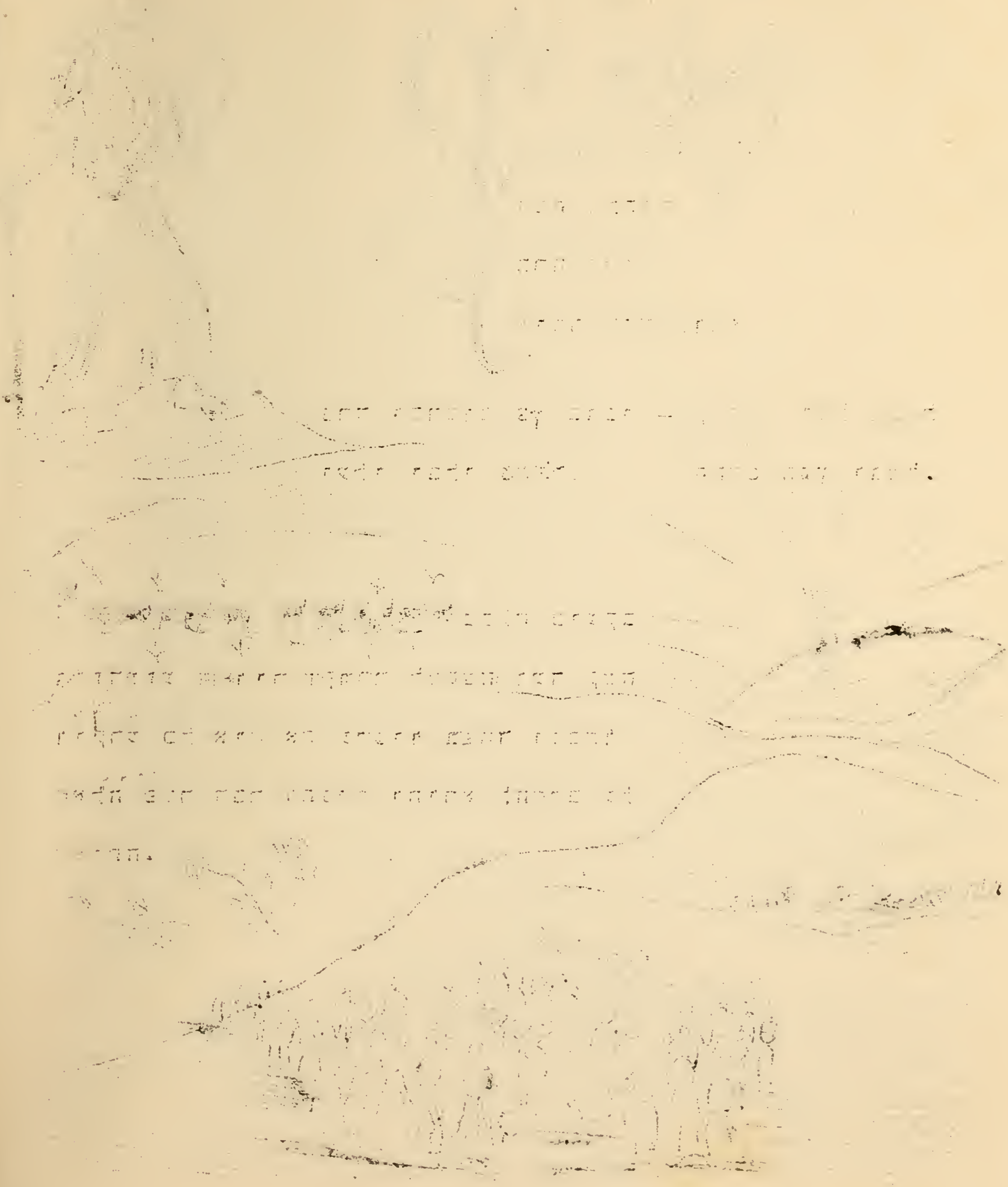
ויזדעזע האויר הקודר למקצה ועד קצה

ויקרע כל איש את עיניו בפחד ונפשו

שאלה פשר דבר ותנחם ותירא להשיב על

שאלתה.

מנעי קולך מבכי

ועיניך מדמעה

כי יש שכר לפעלתך

נאם ה'

ושבו מארץ אויב

ויש תקוה לאחריתך

ושבו בנים לגבולם.

מתוך מצולת דמים של מיליוני מעונים עלינו אל חצר המטרה. צמאי חיים ונושאי חזון של עם-קדומים התנסינו בה בכל הנסיונות של חלוצי בנין וכבוש ואמוני עקידה. עמוסי יעודים לא שערנום העמדנו בשער העצמאות.

חמושים התיצבנו בשער העצמאות

אשרי הגפרור שנשרף והצית להבות,

אשרי הלהבה שבערה בסתרי לבבות.

אשרי הלבבות שידעו לחדל בכבוד...

אשרי הגפרור שנשרף והצית להבות.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

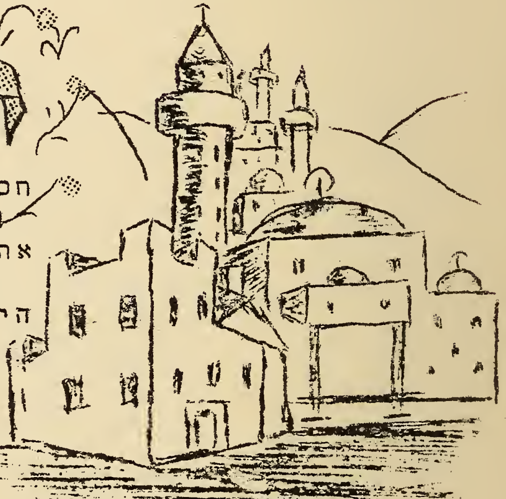
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

כי יום נקם בלבי ושנת גאולי באה,
ואביט - ואין עזר,
ואשתומם - ואין סומך
ותושע לי זרועי וחמתי היא סמכתני.

חכי לנו, ארצי, במסעולי הריך
חכי לנו, בשדות-הלחם הרחבים!
את סלום המחרסה נשאו לך בחוריך-
היום הם לך נושאים שלום על חרובים.

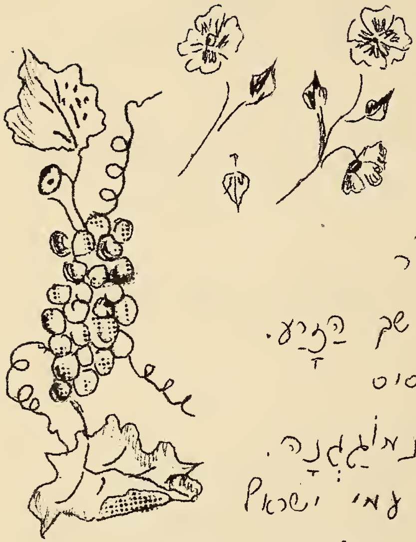
כי לא נסוב ודרך אין אחרת.

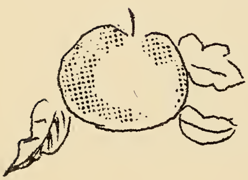
שירה:
לכו ונבנה את חומת ירושלים
ולא נהיה עוד חרפה
ויאמרו: נקום ובנינו!

הנה ימים באים
נאום ה'
ינגש חורש בקוצר
ודורך ענבים במושך הזרע.
והטיפו ההרים עסיס
וכל הגבעות תתמוגגנה.
ושבתי את שבות עמי ישראל
ובנו ערים נשמות וישבו.
ונטעו כרמים - ושתו את יינם
ועשו גנות - ואכלו את פרים
ונטעתים על אדמתם
ולא ינתשו עוד מעל אדמתם.

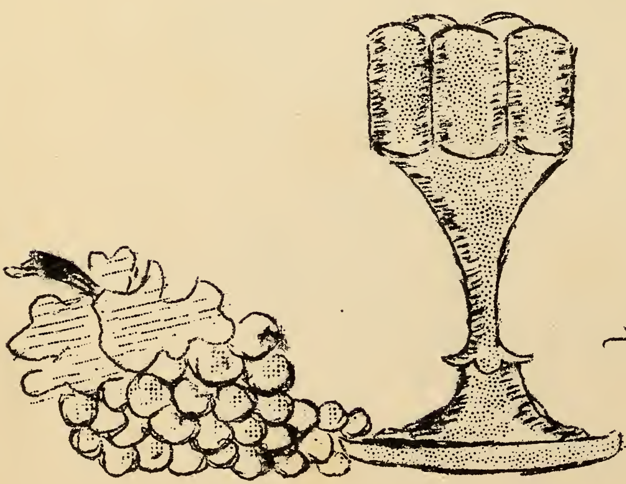

הנני מביא אותם מארץ צפון וקבצתים
מירכתי ארץ. גם עור ופסח, הרה ויולדת יחדו,
קהל גדול ישובו הנה.

ובאו ורננו במרום הר ציון ונהרו אל
טוב ה', על דגן ועל תירוש ועל יצהר ועל
בני-צאן ובקר והיתה נפשם כגן רוה ולא
יוסיפו לדאבה עוד.

והפכתי אבלם לששון ונחמתים ושמחתים מיגונם.

ברוך על הגפן ועל פרי הגפן
ועל ארץ חמדה טובה ורחבה
לאכול מפריה ולשבוע משובה.
נברך על אשר נגאלנו והגענו
ללילה הזה לשמוח בו ולגיל
ולהסב בו יחד. כן נגיע למועדים
ולרגלים הבאים לקראתנו בשלום.
שמחים בבנין וששים בעבודה ונשיר
שיר חדש על גאולתנו ועל פדות נפשנו.

שירה:
איתן נעמוד במקומנו
כל רוח רעה לא תזיזנו;
אל מורך אל עצבת -
בל תכבה האש הבוערת.

חסל סדור פסח כהלכתו ככל משפטו וחקתו.

כאשר זכינו לסדר אותו –
כן נזכה לעשותו.

זָךְ שׁוֹכֵן מְעוֹנָה.
קוֹמֵם קְהַל
עֲדַת מִי מָנָה!
קָרֵב נַהֵל נִטְעֵי כַנָּה.
פְּדוּיִם לְצִיּוֹן בְּרִנָּה: